

23.11.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**23 Kasım 2020
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

23 Kasım 2020 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Akdeniz Üniversitesi Sosyal Politika ve Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi İhale Yönetmeliği
- İstanbul Ticaret Üniversitesi İtibar ve Derecelendirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası Kreatif Ekonomi, Kültür Endüstrileri ve Kreatif Şehirler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Tarımsal destek hususları belirlendi: Sınır 3 milyon TL

Tarımsal ürünlerin işlenmesi, yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme veya modernizasyonu konuları hibe destekleri kapsamında değerlendirilecek. Ekonomik yatırım konularında hibeye esas proje tutarı 3 milyon lirayı geçmeyecek.

Tarımsal ürünlerin işlenmesi, yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme veya modernizasyonu konularına verilecek hibe desteklerinin detayları belirlendi.

Tarım ve Orman Bakanlığının, Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliği Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğ, 1 Ocak 2021-31 Aralık 2025 tarihlerinde, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak amacıyla, kadınlar ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin tarıma dayalı ekonomik faaliyetlerine yönelik yatırımları için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları kapsıyor.

Buna göre, tarımsal ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, paketlenmesi ve depolanması, yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, faal olan mevcut tesislerin kapasite artırımı ile teknoloji yenileme veya modernizasyonu konuları hibe destekleri kapsamında değerlendirilecek.

Tarımsal üretime yönelik sabit yatırım konularında, yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgar enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı da hibe desteği dahilinde olacak.

Program çerçevesinde 81 ilde, belirtilen yatırım konularından tümü veya bir kısmı, illerin sektörel önceliklerine göre Bakanlıkça belirlenerek her yıl ekim ayında yayımlanacak başvuru ve güncel uygulama rehberiyle başvuru öncesinde ilan edilecek. Başvurular, hibe desteği kapsamında kabul edilecek.

Başvuru sahiplerinde aranacak özellikler

Başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerin, Bakanlıkça oluşturulan Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) veya diğer kayıt sistemlerine son başvuru tarihinden önce kayıtlı olması gerekecek.

Tüm yatırımlara yönelik proje konularında başvuran tüzel kişiler, idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olacak ve bağımsız olduklarına dair taahhünameyi başvuru ekinde sunacak.

Hibeye esas toplam tutarları destekleme oranı

Ekonomik yatırım konularında hibeye esas proje tutarı, başvuruda bulunanların gerçek kişiler, tarımsal amaçlı kooperatifler ve birlikler veya tüzel kişiler olması halinde, belirtilen yatırım konularında, yatırım niteliği yeni tesis olan başvurularda 3 milyon lira, yatırım niteliği tamamlama olan başvurularda 2 milyon lira, yatırım niteliği kapasite artırımı, teknoloji yenileme veya modernizasyon olan başvurularda 1,5 milyon lirayı geçemeyecek.

Hibeye esas proje tutarı alt limiti ise 250 bin lira olarak belirlendi. Başvuruların kabul edilmesi halinde hibeye esas proje tutarının yüzde 50'sine hibe desteği verilecek.

Program kapsamında yapılan tüm işlemler Bakanlık tarafından denetlenecek. Bu denetimler sırasında yapılan işlemlere ait talep edilen tüm bilgi ve belgeler il müdürlüğünce kendilerine sunulacak.

Öte yandan, Bakanlığın Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliği de Resmi Gazete'de yayımlandı.

Söz konusu tebliğ, 1 Ocak 2021-31 Aralık 2025 tarihlerinde, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak amacıyla; kadınlar ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin kırsal ekonomik faaliyetlerine yönelik yatırımları için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları içeriyor.

Sözleşmeli tarım ürünleri Elektronik Ürün Senedine dönüştürülüyor

Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) ve Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri (Tarım Kredi) arasında yapılan iş birliği çerçevesinde sözleşmeli tarıma konu ürünler, Elektronik Ürün Senedine (ELÜS) dönüştürülecek.

Tarım Kredi üyesi kooperatiflerin satın aldığı söz konusu ürünlerin lisanslı depolarda saklanarak, ELÜS'e dönüştürülmesi ve TÜRİB'de alım-satımına ilişkin iş birliği hayata geçirildi.

TÜRİB'den yapılan açıklamaya göre, TÜRİB ve Tarım Kredi tarafından ortaklaşa yürütülen altyapı geliştirme çalışmalarıyla Tarım Kredi, TÜRİB ELÜS İşlem Platformu'na entegre edildi. Böylece, sözleşmeli tarıma konu ürün alım işlemleri TÜRİB'de gerçekleştirilirken, bu çerçevede ilk işlem 17 Kasım'da yapıldı.

İş birliğiyle Tarım Kredi üyesi üreticilerce üretimi yapılan ürünler, lisanslı depo işletmelerinde saklanıp ELÜS'e dönüştürülerek, TÜRİB ELÜS piyasasında güven ve istikrar içinde işleme konu ediliyor.

Üretim öncesinde Tarım Kredi tarafından çiftçilere yapılan ayni veya nakdi ödemeler, tam otomasyon dahilinde TÜRİB'de gerçekleştirilen işlem tutarları üzerinden takas sürecinde mahsup ediliyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Ltfi Elvan, yüksek hazine garantili projelerle ilgili ilk kez konuştu

Hazine ve Maliye Bakanı Ltfi Elvan, Osmangazi Köprüsü gibi yüksek hazine garantisi ödenen projeler ile ilgili konuştu. Plan ve Bütçe Komisyonu'nda gelen şikayetler üzerine konunun inceleneyeceğini belirten Elvan, 15 yıl boyunca sürekli yüksek hazine garantisi ödenmeyeceğini savundu.

Sözcü gazetesinden Erdoğan Szer'in haberine göre, Hazine ve Maliye Bakanı Ltfi Elvan, denen hazine garantileri nedeniyle büyük tepki çeken otoyol ve köprü projeleri ile ilgili konuştu. Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki görüşmelerde milletvekillerinin en çok yüklenici firmalara ödenen hazine garantileriyle ilgili şikayetler gelince Bakan Elvan konunun inceleneyeceğini söyledi. Elvan ayrıca Osmangazi Köprüsü gibi yerlerde araç geçişlerinin arttığını belirterek 15 yıl boyunca sürekli yüksek hazine garantisi ödenmeyeceğini savundu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 2021 yılı bütçe yasa teklifi üzerindeki görüşmeler sırasında yeni Bakan Elvan'a en yoğun şikayet KÖİ projeleri için geldi. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan görüşmelerde milletvekilleri, geçenden de gemeyenden de para alındığı için 'Deli Dumrul projeleri' diye ifade edilmeye başlanan KÖİ sözleşmelerinin kamuoyuna açıklanmasını ve ödemelerin dövizden TL'ye dönüştürülmesini istedi. Milletvekilleri, gizli sözleşmelerle kamunun ne kadar döviz borcu altına sokulduğunun açıklanmasını ve sözleşmelerin kamu yararına değiştirilmesini de talep etti.

Bakan Elvan ise Osmangazi Köprüsü gibi araç geçiş garantisi verilen projelere devlet tarafından garanti ödemelerinin yapıldığını, ancak geçen araç sayısında sürekli artışlar olduğunu söyledi. Elvan, bu nedenle 15 yıl boyunca sürekli yüksek garanti ödemesi yapılmasına gerek kalmayacağını belirtti.

KAPSAMLI ÇALIŐMA

Elvan, şunları söyledi: "Elbette KÖİ yatırımlarını yaparken ince eleyip sık dokumalıyız. Hem Strateji Bütçe Başkanlığı'nda hem de Hazine tarafında son derece sağlam, güçlü bir ekibimiz var. Zaten 2021 yılı için belirli limitler konulduğunu ifade

ettim. Arkadaşlarımızla daha rasyonel, daha sağlıklı bir yaklaşım içerisinde bunları inceleyeceğiz, değerlendireceğiz ve ona göre hareket edeceğiz.”

KAMUYA FATURASI 820 MİLYAR LİRA

CHP Milletvekili Abdüllatif şener “şehir hastanelerinin ileriye dönük olarak kamuya yükü 820 milyar lira, Osmangazi Köprüsü'nn yükü 100 milyar liradır. Osmangazi Köprüsü'nden geçiş 40 dolar. TL karşılığı 308 lira yapıyor. Bunun 118 lirasını köprüden geçenler, 190 lirasını devlet bütçesi ödüyor. Yılda 14 milyon 600 bin araç geçiş garantisi verildiğine göre 22 yılda yaklaşık 13 milyar dolar para ediyor. Bu da 100 milyar TL eder. 100 milyar liraya bir değil 100 tane köprü yapılır” dedi. İYİ Parti Milletvekili Erhan Usta ise “Sayın Bakan, Allah rızası için bir bakın, burada çok büyük bir vurgun var. Bu sözleşmeleri mutlaka tadil etmek durumundasınız” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Yeni bir fitne ateşi yakılmaya çalışılıyor

"Cumhur İttifakı'nın gidişinden gayet memnunum" diyen Erdoğan, "Son günlerde bizimle asla ilgisi olmayan, kimi bireysel açıklamalar ile reform gündemimize yaptığımız vurgular bahane edilerek yeni bir fitne ateşi yakılmaya çalışıldığını görüyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, partisinin Isparta, Burdur, Gümüşhane, Kastamonu ve Sinop 7. Olağan İl Kongreleri ile G20 Zirvesi'ne Vahdettin Köşkü'nden canlı bağlantıyla katıldı.

Erdoğan'ın konuşmasından satır başları şöyle:

Halkımız kurallara riayet ederse birkaç hafta içinde salgın grafiğinin boynunu yeniden aşağı çevirmeye başaracağız aksi takdirde sınırlamalara devam etmek hatta belki ilave tedbirler almak zorunda kalabiliriz.

İçerideki maşalarını ve dışarıdaki mekanizmalarını kullanarak Türkiye'yi tehditle tecritle teslim almak isteyenlerin heveslerini hep kursaklarında bıraktık.

Değişim kararlılığımızdan hiç vazgeçmedik. Şimdi yeni hukuk ve ekonomi reformlarıyla bunu daha da ileri taşıyacak bir atılım başlatıyoruz.

Cumhur İttifakı'nın gidişinden de gayet memnunum. Son günlerde yeni bir fitne ateşi yakıldığını görüyorum. Geçmişte birlikte çalışmış olsak bile hiç kimsenin şahsi ifadeleri cumhurbaşkanıyla, hükümetimizle ilişkili hale getirelemez.

Teröre bulaşmış, terörle kol kola yürüyenler hiçbir zaman bizim ne yanımızda ne dirsek teması altında olduğumuz kişiler olamaz.

Yasin Börülerimizin ölümüne neden olamaz. Kobani katliamına neden olanlar hiçbir zaman AK Parti'nin yanında yer alamaz.

Biz Gezi olaylarının finansörlüğünü yapan, eylemleri organize edenlerin savunucusu olmadık.

Onların savunuculuğuna girenler, artık kusura bakmasınlar. AK Parti hiçbir zaman onları savunmamıştır. Biz Diyarbakır'da öldürülen Yasin Börü kardeşlerimizin yanındayız.

Terör örgütleri ile el ele, kol kola, omuz omuza Ankara'dan İstanbul'a yürüyenlerle biz birlikte olamayız.

Tüm Asya ve Afrika coğrafyası ile çok büyük işbirliği potansiyeli olduğunu da biliyoruz. Bizim hiç bir ülkenin hakkıyla, hukukuyla hele hele toprak bütünlüğüyle sorunumuz yoktur.

Son günlerde bizimle asla ilgisi olmayan, kimi bireysel açıklamalar ile reform gündemimize yaptığımız vurgular bahane edilerek yeni bir fitne ateşi yakılmaya çalışıldığını görüyoruz.

Bakan Akar: ABD değişmez müttefikimiz

Milli Savunma Bakanı Akar, "Türkiye ve ABD, köklü ve stratejik öneme sahip ilişkiler içerisinde, 70 yıla yakın bir süredir de iki ülke birbiri için değişmez birer müttefikdir" dedi.

Milli Savunma Bakanı (MSB) Hulusi Akar, 12'nci Halifax Uluslararası Güvenlik Forumu'na Ankara'dan video konferans yöntemiyle katıldı. Forumda soruları cevaplayan Bakan Akar, moderatörün, "Yeni gelen ABD yönetimi ile Türk ve Amerikan ilişkilerinin gelişimi hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna, "Türkiye ve ABD, köklü ve stratejik öneme sahip ilişkiler içerisinde, 70 yıla yakın bir süredir de iki ülke birbiri için değişmez birer müttefikdir" cevabını verdi.

İnternet ortamında gerçekleşen forumda konuşan Bakan Akar, açıklamasının devamında "İlişkilerimizde inişler ve çıkışlar olmasına ve hatta bazen çok net fikir ayrılıkları içerisine düşmemize rağmen, unutmayalım ki uzun zamandır bir iş birliğimiz ve diyalog aracılığıyla sorunların üstünden gelebilme yetimiz var. Kore, Somali, Balkanlar, Afganistan ve dünya genelinde farklı coğrafyalar da dahil olmak üzere hepsinde yakın bir şekilde, omuz omuza çalıştık. Bugün de aynı şekilde çalışmaya devam ediyoruz" ifadesinde bulundu.

"Aslında, Türkiye'nin birçok konuda kararlı duruşu düşmanları ve teröristleri caydırma konusunda oldukça faydalı olmuştur" diyen Bakan Akar, "Ortak ve yoğun gündemimizdeki güncel başarılı iş birliği faaliyetlerimizin çoğu, içine düştüğümüz ihtilafların öne çıkarılmasından dolayı fark edilmiyor. Misal, bir süredir Avrupa ve Karadeniz'de ABD'ye ait olan Bombardıman Görev Gücü tarafından yürütölen görevleri düzenli olarak destekliyoruz. İnanıyoruz ki küresel ve bölgesel seviyedeki

mevcut sorunların üstesinden gelinebilmesi için transatlantik bağlarla birlikte ikili ilişkilerimizin de güçlendirilmesi ve daha ileriye götürülmesi gerekmektedir" diye konuştu.

Yeni ABD yönetimi ile de yakından çalışmayı dilediklerini söyleyen Bakan Akar, "Bilinen bazı sorunların Türk-Amerikan ilişkilerine gölge düşürdüğü de aşıkardır. Örnek verecek olursak, S-400 tedariki büyük bir sorun teşkil etmiştir. Bu konuda niyetimizin yalnızca 83 milyon Türk vatandaşına ve ülkemize, hava ve füze savunması sağlamak olduğunu belirtmek istiyorum. Bu safhaya uzun, açık ve şeffaf bir tedarik sürecinden sonra geldik. Başka ne yapmamız beklenmiştir?" açıklamasında bulundu.

"TEHDİT VE YAPTIRIM SÖYLEMLERİNDEN KAÇINMALIYIZ"

"Ek olarak, F-35 teknolojisinin güvenliği Amerika Birleşik Devletleri için olduğu kadar Türkiye için de kesinlikle önem arz etmektedir" diyen Akar sözlerine şöyle devam etti:

"Biliyoruz ki ABD bu konu ile ilgili endişelere sahip ancak biz bu endişeleri gidermek için hala istekliyiz. Her ne olursa olsun, 70 senelik iki müttefik arasındaki anlaşmazlıkları ele alırken uygun olmayan bu tehditkar dilden ve yaptırım söylemlerinden kaçınmalıyız. Bu engelleri ortadan kaldırmanın bir yolunu bulur bulmaz, yeni küresel paradigmadan kaynaklanan yaygın riskler ve fırsatlar hakkında konuşmaya odaklanabiliriz. Bazen bir konuyu ele alma şekli gerçeklerin üzerine örtebilir ve sonuç olarak da yanlış anlaşılmalara sebep olabilir. Transatlantik bölge de dahil olmak üzere Türkiye geniş bir alanda oldukça elzem bir rol almaktadır. Küresel bir güç olan ABD'nin ve bölgesel bir güç olan Türkiye'nin birbirlerini tamamlamaya devam edeceğine inanıyorum. Sonuç olarak, ortak değerlerimize ve uzun süreli ortak ilgilerimize dayanan ittifak bağlarımızın, barış ve güvenliğe önemli katkılarda bulunmaya devam edeceğine inanıyorum"

"NATO'nun önemi açısından Türkiye'nin bakış açısını nasıl

etkilemiştir?" sorusuna Akar'ın cevabı, "Tarihteki en başarılı ittifak olan NATO'nun hiç olmadığı kadar aktif ve canlı olduğuna bütün kalbimizle inanıyoruz. NATO başarılı bir şekilde çeşitli tehditlere karşı durmaya ve aynı zamanda onları şekillendirmeye devam ediyor. Türkiye 70 yıla yakın NATO üyesi bir ülke olarak, Türkiye Avrupa-Atlantik güvenliğine asli katkılarda bulunmuştur. İttifak, savunma ve güvenlik politikamızın yapıtaşını oluşturmaktadır. Türkiye, NATO'nun görevlerine ve operasyonlarına askeri birlik katkısında bulunan ilk beş, aynı zamanda da finansal destekte bulunan ilk sekiz ülkenin içindedir. 30 ülkeden oluşan ittifakta farklı görüş ve yaklaşımların olması ise oldukça normaldir. NATO'nun gücü, ittifakın iyiliği için farklılıkların üstesinden gelme yetisinde yatmaktadır. Türkiye ise ittifakın bütün değerlerini ve sorumluluklarını paylaşarak, operasyon ve tatbikatlarda bütün yükümlülüklerini yerine getirerek NATO'nun merkezinde yer almaktadır. Takdir edersiniz ki bu oldukça büyük bir sorumluluktur. Her şeyden önemlisi Türkiye'nin önceliği, ittifakın müttefikleri ile dayanışma ve iş birliği içerisinde olarak bütün sorunlara karşı çözüm üretmektir. Bu kapsamda; müttefik ülkelere karşılıklı dayanışma, iş birliği ve anlayış bekliyoruz" oldu.

Koca: Salgınla mücadelede bir fedakarlık sınavındayız

Sağlık Bakanı Koca, "Salgınla mücadelede bir fedakarlık sınavındayız. Sadece bugünkü yeni hasta sayımız 6.000'in üzerinde." dedi.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, bir gündeki yeni hasta sayısının 6 binin üzerine çıktığına dikkati çekerek, "Kısıt olmayan zamanlarda da mecburiyetiniz yoksa evde kalın. Evde geçen zaman arttıkça mücadele gücümüz artacak. En iyi tedbir evimizdir." ifadelerini kullandı.

Bakan Koca, Twitter hesabından "#bizevdeyiz" etiketiyle yaptığı paylaşımda, şunları kaydetti:

"Salgınla mücadelede bir fedakarlık sınavındayız. Sadece bugünkü yeni hasta sayımız 6.000'in üzerinde. Kısıt olmayan zamanlarda da mecburiyetiniz yoksa evde kalın. Evde geçen zaman arttıkça mücadele gücümüz artacak. En iyi tedbir evimizdir."

Salgınla mücadelede bir fedakârlık sınavındayız. Sadece bugünkü yeni hasta sayımız 6.000'in üzerinde. Kısıt olmayan zamanlarda da, mecburiyetiniz yoksa evde kalın. Evde geçen zaman arttıkça mücadele gücümüz artacak. En iyi tedbir evimizdir. #bizevdeyiz

ABD'den çok tartışılacak karar! Açık Semalar Anlaşması'ndan çekildiler

ABD'den çok tartışılacak karar

AÇIK SEMALAR ANLAŞMASI'NDAN ÇEKİLDİLER

ABD yönetimi, Rusya ile silah kontrolünü düzenleyen Açık Semalar Anlaşması'ndan bugün itibariyle çekildiğini açıkladı.

Amerika 1992 yılından beri yürürlükte olan ve içinde Türkiye'nin de bulunduğu Açık Semalar Anlaşması'ndan çekildiğini duyurdu.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcü Yardımcısı Cale Brown, konuyla ilgili yazılı açıklama yaptı.

Brown, açıklamasında, Donald Trump yönetiminin 22 Mayıs 2020'de aldığı çekilme kararını hatırlatarak, "Kararın uygulamaya girmesi için gereken 6 aylık zaman diliminin dolmasıyla ABD'nin, Açık Semalar Anlaşması'ndan çekilme işlemi, 22 Kasım 2020 itibariyle yürürlüğe girmiştir. ABD, artık anlaşmanın tarafı değildir" ifadesini kullandı.

ABD Başkanı Trump, 22 Mayıs'ta yaptığı duyuruda, Rusya sorumluluklarını yerine getirene kadar, Açık Semalar Anlaşması'ndan çekileceklerini açıklamıştı.

Rusya ve ABD, askeri faaliyetlerde şeffaflığı teşvik etmek, silah kontrolünü ve diğer anlaşmaları gözlemlemeyi kolaylaştırmak amacıyla silahsız keşif uçuşlarına izin veren Açık Semalar Anlaşması'nı imzalayan 34 ülke arasında yer alıyor.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) coğrafyasında güven ve güvenlik artırıcı önlem olarak öngörülen ve 1992'de imzaya açılan Açık Semalar Anlaşması'nın tarafları arasında Türkiye de bulunuyor.

Biden'in atayacağı ilk bakan Blinken oldu: Erdoğan'ı eleştiren isim dışişleri bakanı olacak

ABD'de seçimleri kazanan Demokratlar'ın adayı Joe Biden'ın bu hafta kabinesini açıklaması bekleniyor... Ocak ayında göreve başlaması planlanan Biden'ın dışişleri bakanlığı görevine Anthony Blinken'i getirmesi bekleniyor. Blinken, bir ay önce Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı eleştirmişti.

Sancılı bir seçim sürecini geride bırakan ABD'de Joe Biden'ın bu hafta kabinesini açıklaması bekleniyor... Başta Bloomberg ve Reuters gibi medya kuruluşları olmak üzere Biden'ın ekibine yakın kaynaklar Ocak ayında görevine başlayacak kurt siyasetçinin kabinesini hazırladığını ve bu hafta resmen duyuracağını söyledi.

ABD medyası, Biden'ın ilk olarak dışişleri bakanını belirlediğini yazarken, ABD'nin yeni dışişleri bakanının ise deneyimli siyasetçi Antony Blinken olacağını öne sürdü. Uzun yıllardır Washington'da aktif rol alan Blinken, Biden'a en yakın isimlerden biri olarak öne çıkıyor. ABD Başkanı Barack Obama döneminde Dışişleri Bakanlığı'nda ikinci adam konumunda olan ve aynı zamanda Obama yönetiminde ulusal güvenlikten sorumlu danışman yardımcısı olarak görev alan Blinken, Biden'ın en güvendiği isimlerden biri.

Konuyla ilgili olarak 58 yaşındaki Blinken ve Biden'ın ekibi bir açıklama yapmadı. Blinken'in siyaset görüşüne göre ABD daha aktif bir dünya liderliğine soyunmalı. Blinken daha önce yaptığı açıklamalarda ABD'nin müttefiklerle daha çok kaynaşması gerektiğini söylerken, bu rolü yapamadığı zaman Çin gibi ülkelerin devreye girdiği belirtmişti.

ABD basını Blinken hakkında, “Diplomatların diplomati. Sakin ve yumuşak konuşur fakat çok serttir ve çok aktif bir dış politika izler” yorumunu yaptı.

ÖNCE ÖVMÜŞ SONRA ELEŞTİRMİŞTİ

Obama döneminde ABD'nin yabancı ülkelerdeki askerlerinin sınırlandırılması üzerinde çalışan Blinken, geçen yıl Trump'ın Suriye'deki askerlerini çekme kararı ile ilgili konuşmuştu. Cumhurbaşkanı Erdoğan ile konuştuğundan sonra Trump'ın bölgeden askerlerini çekme kararının “Amerika'nın güvenilirliğini zedelediğini” söyleyen Blinken, bu hamlenin PKK'nın uzantısı olan ve ABD'nin desteklediği Suriye Demokratik Güçleri'ne zarar verdiğini söylemişti.

Blinken daha önce Obama yönetiminde görev almıştı.

Blinken en son 27 Ekim'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı eleştirmişti. Kıbrıs'a giderek temaslarda bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan ile KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ın bölgede iki devletli çözüm açıklamasını, Blinken Twitter'dan eleştirmişti.

Blinken, “Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Tatar'ın iki devletli Kıbrıs çözümü açıklamasını üzülerken izliyoruz. Joe Biden uzun bir süredir barış ve huzurun olduğu çift bölgeli ve iki toplumlu bir federasyonu desteklediğini söylüyor” ifadesini kullanmıştı.

15 TEMMUZ'DAN SONRA ZİYARET ETMİŞTİ

Blinken, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra Türkiye'ye gelmiş ve resmi temaslarda bulunmuştu. O dönemde Türkiye'de açıklamalarda bulunan Blinken, “Ziyaretime meclisi ziyaret ederek başladım çünkü darbecilerin hava saldırısının etkisini ve

verdikleri zararı görmek istedim. Çok duygu dolu bir deneyimdi. Benim için duygu doluydu çünkü ben de bizim Kongre’de 6 yıl görev aldım ve Türkiye’nin demokrasisinin kalbine olan bu saldırı gerçekten beni etkiledi. Dünya genelindeki insanların bu saldırının Türkiye’deki demokrasinin kalbine bir hançer olduğunu bilmesi gerekiyor. Neyse ki darbe girişimi başarısız oldu ve bizim de Türkiye ile olan ortaklığımız daha da güçlenmeli” demişti.

Antony Blinken @ABlinken · 27 Eki

We regret calls by Turkish President Erdogan and Turkish Cypriot leader Tatar for a two-state solution in Cyprus. Joe Biden has long expressed support for a bizonal, bicomunal federation that ensures peace and prosperity for all Cypriots

Turkey's Erdogan says it's time for two-state solution in Cyprus
Turkish President Tayyip Erdogan said on Monday it was time for a realistic proposal about a two-state solution on the divided island of ...
[reuters.com](https://www.reuters.com)

55

102

230

Blinken, kişisel sosyal medya hesabından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Cumhurbaşkanı Tatar’ı eleştirmişti. Öte yandan Blinken Temmuz ayında katıldığı bir sanal röportajda, Biden’ın seçilmesi durumunda Cumhurbaşkanı Erdoğan ile daha doğrudan bir şekilde konuşacağını dile getirmişti. Blinken, “Biden’ın Cumhurbaşkanı Erdoğan ile geçmişe dayanan bir ilişkisi var ve Biden’ın Erdoğan’la karşılardaki zorlukları birlikte çözmek için yoğun bir görüşmeye girecektir” demişti.

O görüşmede Blinken, “Türkiye ile daha verimli ve pozitif bir ilişki kurma yolunu bulmak istiyoruz. Çok ciddi sorunlar ve farklılıklarımız olduğu bariz fakat birlikte çalışmanın etkisinin olacağı konular da var, Suriye mesela bunlardan biri” ifadesini kullanmıştı.

Biden’ın atamasını yapacağı bir diğer ismin ise Jake Sullivan olacağı belirtildi. Sullivan’ın ABD ulusal güvenlik danışmanı olması bekleniyor.

Merkez'in“olduğu gibi görünmeye” karar vermesi yeterli mi?

Alaattin AKTAŞEKO ANALİZ

23 Kasım 2020 Pazartesi

✓ **Merkez Bankası 19 Kasım toplantısında aldığı kararı "net ve güçlü bir parasal sıkılaştırma" olarak izah ediyor. Sıkılaştırma, ifadeler ve kararlılık vurgusuyla "net", ama fiili faize göre yalnızca 0.13 puan artış yapıldığı için bu artışın öyle çok "güçlü" olduğu söylenemez.**

✓ **Faiz 4.75 puan değil de, 5 ya da 5.25 puan artırılmış olsaydı Merkez Bankası kendine bir marj tanımış olacak, bir alan yaratacak ve daha rahat hareket edecekti.**

Altını kalın kalın bir kez daha çizmek gerek. Merkez Bankası 19 Kasım toplantısında faizi 4.75 puan artırmadı. Artışın ne kadar olduğu 19 Kasım'daki fonlama maliyetinin belli olmasıyla kesinleşti.

"Tam" 0.13 puan!

Siz "tam" sözcüğünü elbette "yalnızca" diye de okuyabilirsiniz.

19 Kasım'daki ortalama fonlama maliyeti yüzde 14.87 olarak gerçekleşti; Merkez Bankası da faizi yüzde 15 olarak belirledi.

Hepsi bu! Yani fark 0.13 puan.

Mevlana'nın muhteşem sözü var ya:

"Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol."

Merkez Bankası da "olduğu gibi görünmeye" karar verdi.

Fiilen yüzde 14.87 olan faizi yüzde 15'e çıkardı.

Ama yapılan bundan ibaret değil tabii ki.

Faizin adı konuldu bir kere. Piyasanın tümüyle geç likidite penceresinden fonlanması gibi ucube bir uygulamaya son verildi. Bu kanaldan para kullanmak durumunda kalan bankalara sistemde iyi gözle bakılmadığını herkes bilir. Bu durumdaki bankaları mercek altına alan kurumların başında da Merkez Bankası gelir zaten. Ama Merkez Bankası ne yaptı; tuttu aylar boyunca tüm bankaları bu kanala zorladı. Bu yanlışın dönülmesi de elbette olumlu bir adımdır.

Merkez kendini zora soktu

Merkez Bankası 19 Kasım'da olumlu bir adım attı; faizin adını koydu, kağıt üstündeki yüzde 10.25'lik faizi ön plana çıkarıp yüzde 15'e dayanmış olan fiili faizi görmezden gelir gibi yapmaktan vazgeçti. Ama burada biraz daha esnek davranmayarak kendini zora soktu.

Merkez Bankası politika faizini yüzde 15 değil de çeyrek ya da yarım puan daha yukarıda belirlese çok daha rahat olabilirdi. Zaten fiilen olmasa da görünürde yüksek bir artış yapıldı; bu artış 4.75 değil de 5 puan ya da 5.25 puan olsa, ne kaybedilirdi ki!

Olan oldu bir kere, "Faiz artırıldı" denildi mi, denildi; ha 4.75 puan, ha 5 ya da 5.25 puan. Artış örneğin 5.25 puan düzeyinde tutulsa "Niye 4.75 değil de 5.25" diyen mi çıkacaktı yani.

Merkez Bankası 19 Kasım toplantısından sonra yaptığı açıklamada "Tüm fonlamanın temel politika aracı olan bir hafta vadeli repo faiz oranı üzerinden yapılmasına karar verilmiştir" dedi ve böylece bir anlamda kendini bağladı. Çok olağanüstü gelişmeler yaşanır mı bu ilkenin dışına elbette çıkılabilir; bir açıklamaya bakar, ama dedik ya Merkez Bankası kendisine biraz olsun marj bıraksa daha iyi değil miydi?

ENFLASYONDA TSUNAMİ BEKLENTİSİ

Hatırlayan okurlar çıkacaktır. Köşemizde 4 Kasım'da "Bir tsunami de enflasyonda yaşanacak" başlıklı bir değerlendirmeye yer vermiştik. Dikkat çektiğimiz, kurlardaki artışın fiyatlara henüz tam yansımadağı, bu gerçekleştiğinde fiyatların hızlı bir artış göstereceğiydi.

Para Politikası Kurulu açıklamasında bu gerçeğe Merkez Bankası da vurgu yaptı. Açıklamada konuyla ilgili olarak şöyle denildi:

"Türk Lirası'ndaki değer kaybının gecikmeli etkileri, uluslararası gıda fiyatlarındaki yükseliş ve enflasyon beklentilerindeki bozulma enflasyon görünümünü olumsuz etkilemektedir. Kasım ayına ilişkin takip edilen veriler, enflasyonda yakın dönemdeki döviz kuru oynaklığı kaynaklı bir yükselişe işaret etmekle birlikte, para politikasındaki kararlı duruşla beraber bu artışın geçici olacağı değerlendirilmektedir."

PARASAL SIKILAŞTIRMANIN "NET"İ DOĞRU, "GÜÇLÜ"SÜ DEĞİL!

Merkez Bankası enflasyonda yaşanacak yükselişin geçici olacağını bekliyor. Ama yükseliş olacağı kabul ediliyor.

Öyle ya, dolar 8.50'leri aşp daha sonra 7.60'lara indi ama 8.50'lere gidilirken oluşan maliyet artışı yok olmadı ki. Bu fiyatları etkiledi bir kere. Kimse “Kur düştü, fiyatlar da düşer” diye beklemesin; fiyatlar olsa olsa sabit kalır.

Devam ediyor Merkez Bankası:

“...Kurul, enflasyon görünümüne dair risklerin bertaraf edilmesi, enflasyon beklentilerinin kontrol altına alınması ve dezenflasyon sürecinin en kısa sürede yeniden tesisi için, net ve güçlü bir parasal sıkılaştırma yapılmasına karar vermiştir.”

Burada duralım! Merkez Bankası parasal sıkılaştırmaya gitmedi, bakınız 0.13 puanlık artış, yapılan piyasada en azından şimdilik “Merkez Bankası’nın önünün açıldığı ve istediği gibi hareket edebileceği” algısının yerleşmesinden ibarettir.

“Net ve güçlü bir parasal sıkılaştırma” tanımlamasının “net” kısmı doğrudur. İfadeler nettir, GLP sona erdirilmiş ve fonlamanın politika faizinden yapılacağı açıkça ilan edilmiştir.

“Güçlü parasal sıkılaştırma”nın söz konusu olmadığı ise 0.13 puanlık artışla kendini zaten göstermektedir. Ama bu demek değil ki politika faizi fiili faizin 3-4 puan üstüne, yani yüzde 17'lere, 18'lere çekilsin.

Tekrar edelim, 19 Kasım'ın tek eksiği politika faizinin 0.25 ya da 0.50 puan daha az belirlenmiş olmasıdır.

Abdulkadir Selvi

Yazarın tüm yazıları

Erdoğan'ın çıkışı ne anlama geliyor?

23 Kasım 2020

Yeni reform ve ekonomik restorasyon sürecinin parametrelerini çözmeye çalışıyorum. Öyle gizli saklı bir süreç yönetilmiyor. Kapalı kapılar ardında birtakım pazarlıklar yürütülmüyor. Şeffaf bir süreç yönetimi söz konusu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmaları yeni sürecin yol haritasını veriyor. Yani kimsenin şifreleri vermesine ihtiyaç yoktur.

Erdoğan, yeni reform sürecinin işaretlerini verdiği AK Parti grup toplantısından bu yana hep aynı soruyla karşılaşıyorum: Yeni bir çözüm süreci mi başlıyor? Hayır, yeni bir çözüm süreci başlamıyor. Yeni bir reform sürecine giriliyor ama bu geçmişte yaşanan sürecin bir benzeri değil. Yeni süreci **Selahattin Demirtaş**, Kürt sorunu ya da **Osman Kavala** üzerinden okumak yanlış olur. Çünkü bu süreç farklı. Benim gördüğüm kadarıyla yeni sürecin iki ayağı var: Hukuk reformu ve ekonomik restorasyon.

Bu sürecin en hassas noktası ise cumhur ittifakı ortağı MHP. **Erdoğan** yeni süreci MHP'nin desteğiyle ve cumhur ittifakı olarak birlikte yürütmeyi hedefliyor. Dün partisinin il kongrelerine videokonferans yöntemiyle bağlanarak yaptığı konuşmada, 'cumhur ittifakı'na güçlü referans verdi. Bir anlamda 'cumhur ittifakı' açısından güven tazeledi. Burada MHP'ye ayrı bir başlık açmak istiyorum.

MHP'SİZ OLMAZ

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, yeni reform sürecini başlatmasından sonra bütün dikkatimi MHP'ye çevirdim. Çünkü bu işin en kritik halkası MHP'ydi. MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli**'nin MHP grubunda yaptığı konuşma yeni reform sürecine verilmiş güçlü bir destekti. **Bahçeli**, “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, Türkiye'nin aradığı ve ihtiyaç duyduğu tarihi bir yönetim reformu olarak devrededir. Gereken ve planlanan diğer reformların birbirine eklenerek ifa

ve icrası Türkiye'nin hızına hız katacaktır. Biz gelecekte umutluyuz. Yarının bugünden daha iyi olacağına inanıyoruz” dedi.

Ben bir fotoğraf çekmeye çalışıyorum. Bu konuda kimse yanlış hesap yapmasın. **Erdoğan** yeni reform sürecini MHP ile birlikte yönetmek istiyor. Peki MHP reform sürecine engel mi? ANAP ve DSP'yle koalisyon ortağı olduğu dönemde Türkiye'nin en önemli reformları MHP'nin desteğiyle gerçekleşti. **Bahçeli**'nin, Kürt sorununun çözüm yöntemine ilişkin kırmızı çizgileri var. Çözüm sürecinde yaşanan deneyimlerden sonra **Erdoğan**'ın da benzer kırmızı çizgilere sahip olduğu biliniyor. Bu kırmızı çizgilere özen gösterildiği sürece, MHP bu sürece çok olumlu katkı yapabilir. MHP'nin varlığı hem yeni reform sürecinin siyasi desteğini güçlendirir, hem de sürecin bazı sapmalara uğramasına karşı sigorta görevi görebilir.

BAHÇELİ RAHATSIZ OLURSA

MHP Lideri **Bahçeli**'nin erken seçim kararı nedeniyle 3 Kasım 2002 ve 24 Haziran 2018 seçimlerine gittik. **Bahçeli**, siyaseten bir tehdit hissettiği zaman erken seçim çıkışı yapmaktan çekinmiyor. Yeni reform sürecinde MHP'nin desteğini önemseyen **Erdoğan**, **Bahçeli**'yi rahatsız edecek beyanlara karşı hemen harekete geçti. Yeni reform süreciyle 2023 seçimlerini kazanmayı planlarken bir siyasi kaosla karşılaşmak istemedi. Tam zamanında ve yerinde bir hamle yaptı.

BÜLENT ARINÇ'IN ÇIKIŞI

Eski Meclis Başkanı **Bülent Arınç**, yeni sürece ilişkin önemli bir çıkış yaptı. Ama bence yanlış zamanda, yanlış mesajlar verdi. **Arınç**'in AK Parti'yi kuran üç önemli isimden biri olması, Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu üyeliği yapması ve açıklamaları sırasında Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a referans vermesi, “**Arınç, Erdoğan'ın bilgisi dahilinde mi konuşuyor?**” sorusuna yol açtı.

Hatta **Arınç** üzerinden yeni dönemi okumaya çalışanlar çıktı. **Bülent Arınç**'in, **Erdoğan**'ın bilgisi dahilinde konuşmadığı ve yeni süreci **Arınç** üzerinden okumanın doğru olmadığı ortaya çıktı.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın dünkü konuşması adeta **Arınç**'a bir yanıt gibiydi.

FİTNE UYARISI

Erdoğan siyasi feraseti yüksek bir lider. **Bülent Arınç**'a yanıt verirken, bir yandan fitne uyarısında bulundu. “**Son günlerde bizimle asla ilgisi olmayan kimi bireysel açıklamalar ile yeni bir fitne ateşi yakılmaya çalışıldığını görüyoruz. Geçmişte birlikte çalışmış olsak bile hiç kimsenin şahsi açıklamaları hükümetimizle, partimizle ilişkili hale getirilemez**” dedi.

ERDOĞAN NEDEN YANIT VERDİ?

HEEüz reform süreci başlamadan **Arınç**'ın yaptığı açıklamalar üzerine **Erdoğan** hızlı bir şekilde yanıt verme gereği duydu. Çünkü;

- 1- **Selahattin Demirtaş** ve **Osman Kavala** konusunda **Arınç** gibi düşünmüyor.
- 2- Hukuk ve ekonomi alanını kapsayacak olan yeni reform sürecinin amacından saptırılmasına izin vermedi.
- 3- Reform sürecinde yapılan açıklamaların MHP'yi rahatsız etmesine ve cumhur ittifakının zarar görmesine izin vermedi.

SELAHATTİN DEMİRTAŞ KONUSU

Bu aşamada **Arınç** ile **Erdoğan**'ın sözlerini karşılaştırmakta yarar var.

Arınç, **Selahattin Demirtaş** konusunda, “**Demirtaş**'ın da tahliyesi olabilir.

Selahattin Demirtaş 3-4 yıldır tutuklu. Tutukluluk cezaya dönüşmemeli.

Selahattin Demirtaş'ı tanımak veya onu yargılamak için onun yazdığı ‘**Devran**’ isminde kitap var. Ne olur onu alıp okuyun. Ben korona süreci içinde bunu okudum. Belki **Selahattin Demirtaş** hakkındaki kanaatinizi değiştirmeyeceksiniz ama ve **Kürtler** ve **Kürtlerin** yaşadığı travmalar üzerinde kafanızda çok şeyler değişecek” dedi.

Erdoğan ise şu yanıtı verdi: “**Yasin Börü**’lerimizin ölümüne neden olanlar, **Kobani** katliamının failleri, **Tayyip Erdoğan** ve dava arkadaşları tarafından asla savunulamaz.”

OSMAN KAVALA'DA TERS DÜŞTÜLER

Osman Kavala konusunda **Arınç**, “**Osman Kavala** 2017'den beri, 3.5 yıldır tutuklu. Ben iddianameyi okudum. Hâlâ tutuklu kalmasına hayret ediyorum.

Tahliye edilmesi lazım. Bu iddianameleri okuduğumda ‘Çocuk bile yazmaz bunu’ dedim, cübbeyi bile giyesim gelmişti, çıkması lazım” dedi.

Erdoğan ise daha önce ifade ettiği görüşlerinin arkasında durmayı tercih etti.

“**Kavala**'larla hiçbir zaman bir arada olamayız. Biz **Kobani**'yi unutamayız. Bizim **Kürt** kardeşlerimizi öldürenleri savunamayız” diye konuştu.

Erdoğan, yeni reform sürecine hazırlanırken, olası yol kazalarına imkân vermemek kritik bir hamle yaptı. Ama tam da zamanında yaptı.

İbrahim Kahveci

Reform değil devrim!

Tarımsal üretimde sorun var. Artık gıda sektöründe kendimize yetmiyor, ithalata gidiyoruz. Peki, çözüm ne? Verilere bakınca tablo şu: Tarla fiyatları enflasyonun altında kalmış ama raf fiyatları enflasyonun oldukça üzerinde. Yani çiftçi üretim yapıyor ama kar yapamıyor. Çiftçinin girdi maliyetlerine gelen zam karşısında çiftçi ürününü enflasyon oranında bile satamıyor.

2009-2020 arasında genel gıda fiyatları genel enflasyonun yüzde 20 üzerine çıkmış durumda. Sebze fiyatlarında bu fark yüzde 40.

Domates tarla fiyatı 1,82 ama raf fiyatı 3,90; havuç tarla fiyatı 1,33 ama raf fiyatı 3,26. Limon tarla fiyatı 2,18 ama raf fiyatı 5,79.

Örnekler saymakla bitmiyor.

Çiftçiye verilecek en büyük destek satacağı ürünün fiyatını artırmak. Ama bu artış tüketiciye tam tersi ucuzluk olarak yansımak zorunda. Hem çiftçide fiyat artacak ama hem de raf fiyatları düşecek.

O zaman ana çözüm ara maliyet sistemlerinde. Mesela Hazine garantili KÖİ yollarına ödenen yüksek gıda taşımacılığı maliyeti ele alınmalıdır. Mesela perakende sistemi baştan aşağı yenilenmelidir. Kooperatif sistemini dahi tek başına kurarsanız yetmeyecektir. Soruna bütüncül bakarak her noktayı düzeltmek gerekiyor.

Perakende sisteminde bile tek başına çözüm olmuyor. Mesela aynı caddede 10 mağazanın hepsi zarar ediyorsa maliyet tüketimi zorunlu ürünlerden çıkartılmamalıdır. Perakende sisteminin beton teşviki ile artan kira maliyetleri de ele alınmalıdır. Yani betona verilen düşük kredi desteği bir başka yoldan yükselen gıda fiyatları olarak topluma dönebilmektedir.

Türkiye katma değer oluşturamıyor. Çok iyi üretim yaptığımız ürünlerde bile karlılığımız yeterli değil.

Sorun üretim ama asıl üretimin değerini artırıcı değişimde. Burada çözüm ise eğitim sistemini beraberinde getiriyor.

Eğitime ne değer veriyoruz?

2009-2019 SGK 4/a (özel sektör sigortalı) çalışanların ücret değişimlerine bakıyoruz. Brüt asgari ücretin yüzde 276 arttığı 10 yılda genel ücretler yüzde 247 artışta kalıyor. Ücret artışı sadece asgari ücretten gelmiş.

Asgari ücret ile ortalama 4/a ücret farkı 2009 yılında yüzde 43,9'dan 2019 yılında yüzde 38,9'a gerilemiş. Asgari ücretli olmasa ortalama ücret artışı çok daha geride kalacaktı.

Orta sınıf resmen eritilmiş. Ama asıl vergi dilimleri ile net ücretlerde fark açılıyor. Çünkü vergi dilimleri ücret artışlarının gerisinde kaldığı gibi asıl mesele asgari ücret üstü dilimlerin daha sınırlı artmasıdır.

Brüt ücret artışı %247 ama ilk vergi dilimi artışı %107. O nedenle asgari ücret bile yılı en alt vergi diliminden kapatamıyor. Ama bir üstü vergi diliminde artış oranı sadece yüzde 82.

Ücreti üste çıkanın canı çıksın diyor sistem.

Zaten ücret artışı daha düşük olan orta sınıfa bir de vergi dilimi ile devlet büyük ortak oluyor.

Çok okuyup çok kazanmak çok daha zor. İyi ama onca matematik, ya da yıllarca aileye yük olarak gece yarılara kadar derse niye çalışılıp okuyoruz?

Okumayanların maaşları daha yüksek oranda artıyor.

Sistem resmen bilime, çok okuyana ceza kesiyor. Çok okuyup çok kazanırsanız başınıza daha büyük vergi kuşu konduruyorlar.

Hadi bunları aştınız, bu sefer de dolaylı vergilerle orta sınıfın vergi yükü bir kez daha artırılıyor. Özellikle 2009 yılından sonra orta sınıfa çok ağır vergiler yüklenmiştir.

SGK verilerine göre emekli sayısı 13 milyonun üzerinde. Kamu çalışanı sayısı ise 5 milyona yaklaştı.

SGK'nın sadece açığını kapatmak için bütçeden yapılan ek transferler ve bütçedeki kamu personel giderleri vergi gelirlerinin yüzde 90'ına geldi. Bu oran salgın hastalık ve ekonomik kriz nedeniyle arttı ama yapısal olarak artış zaten vardı.

Vergi gelirlerinden artık bir de KÖİ giderleri artan oranda pay almaya başlıyor.

O zaman nasıl para bularak ek mali uygulamalar yapılacak? Mesela bu dönemde kamu yatırımı gerekiyor. İyi ama kasada zırnık yok. Hatta borç sarmalına da girdik.

Ülkede çalışan da kaybediyor emekli de kaybediyor.

Şirketler kar edemiyor ki çalışanına maaş versin. Verilen maaşında önemli kısmını devlet alıyor.

Devlete gelir elde etmek için artık yeni vergiyi kimse düşünemez. Hatta yeni iktidarlardan vergi indirimi bile bekleniyor. O zaman nasıl para bulunacak?

Yani çalışmak zorundayız. Ülke olarak sistemleri çok ciddi şekilde elden geçirmek zorundayız. Öncelikle çalışmak ve çalıştıkça kazanmayı yeniden başarmamız gerekiyor.

Emeklilik zaten sürünme yeri olmaktan çıkartılmalı. Ama 60 yaş altı emeklilerle mi yoksa gerçek emekli yaşındakilerle mi?

Ülke olarak hızla yaşlanıyoruz. Vaktimiz çok azaldı. Fakir ve yaşlı bir ülke olarak borçları bile ödeyemeyiz.

O zaman bize reform gibi küçük değişimler yetmeyecektir. Bize artık reform değil devrim gerekiyor. O derece içerden yıkıldık ki, bu yıkımı büyük bir seferberlik ile ancak aşabiliriz. Hukuk adalet ile sadece zemin düzelir ama ülke kurtulmaz.

Abdurrahman Yıldırım
ayildirim@htgazete.com.tr

‘Ne de olsa kışın sonu bahardır’

23.11.2020 - 02:23 Güncelleme: 23.11.2020 - 02:23

Yıla 5.95 TL’den başlayan dolar 6 Kasım’da TCMB satış kuruyla 8.48’e çıktığında ekonomi yönetimi değişti. **11 ayda dolar yüzde 42, Euro yüzde 50, sepet kur da yüzde 47 artmıştı.** TL’nin kaybı dolar karşısında yüzde 30, sepet karşısında yüzde 32’yi bulmuştu.

-MB’nin atanan yeni başkanı tarafından yapılan açıklamayla faiz artırımına gideceği anlaşılnca **dolar kuru TL karşısında yüzde 10 geriledi.** Faiz de 19 Kasım’da piyasaların beklentisiyle uyumlu bir şekilde 4.75 puan artırıldı.

-Ayrıca sadeleştirme de gidildi. Eylül ayındaki 2 puanlık artış da dahil edildiğinde kurdaki yükselişin önünü kesmek için yapılan toplam faiz artırımını 6.75 puana vardı.

-Faiz artışı kurun yükselişini kesmeye yetti. Her ne kadar Merkez Bankası faiz kararı açıklamasında “**gerektiğinde faizi daha da artırım**” demediyse de, kurdaki yükseliş durdurulamazsa ek faiz artırımına gidebilir. Geçmişteki faiz artırımlarında böyle olmuş. Yetmediğinde ek artırımlar gelmiş.

TÜRKİYE RİSKİ ÜÇTE BİR AZALDI

-Yeterli bir faiz artışını yakalandığına, ekonomi yönetimi değiştiğine, normalleşme başladığına, virüsün kış mevsiminde azmasının ve kapanmaların da etkisiyle ekonominin soğuyacağına, cari açık azalacağına göre **işler yoluna girdi mi?**

-Kritik bir virajı aldık, uçurumdan yuvarlanma tehlikesini atlattık. Girdiğimiz yeni yol daha güvenli. Yerli ve yabancıların gözünde Türkiye ekonomisi daha normal ve daha güvenilir artık.

-Bu nedenledir ki Türk Lirası değerlendiriliyor veya aşırı değer kaybının bir kısmını geri alıyor. **İki haftalık sürede yüzde 10 değer kaybı geri alındı.** Doların değeri neredeyse 1 TL aşağı geldi.

-**Borsanın iki haftalık artışı MSCI endeksiyle dolar bazında yüzde 26.7'ye çıktı** ve açık ara en çok değerlendirilen borsa oldu.

-Türkiye riskini yansıtan CDS'lerin primi 531 baz puanından 371'e geriledi. **Türkiye riski iki haftada yüzde 31 geriledi.** Bunlar önemli ve kayda değer gelişmeler.

BİR KEZ DAHA DOLARI SAT TL'YE YAT MI?

-Geçmişte böyle gelişmeler gündeme geldiğinde rahatlıkla **“Doları sat, TL'ye yat”** diye başlık atardık. Şimdi de benzer bir fırsatı gördüm, hala da görüyorum ama çekincem de var.

-Normalleşme ne kadar sürecek? **Yüksek faize şirketler ne kadar dayanacak?** En önemlisi de acı ilaç tanımlaması yapan **Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tahammülü ve sabrı nereye kadar olacak?**

-**Yeterince zaman tanırса faiz artırımının ve girilen yolun sonu gelir. Kur düşer, enflasyon düşüşe geçer, sıra faiz indirimlerine gelir.** Geçmişte böyle olmuş.

-2001 sonrasının dört önemli ve büyük faiz artırımlarının bir bilançosunu çıkardık. Sonuncu ise daha iki haftalık ve beşincisi oluyor. Alınan sonuçları şöyle özetlemek mümkün:

-**Faiz artışları net bir şekilde kurların önünü kesiyor.** Çok rahatlıkla kur artışının ilacı faizdir diyebiliriz. Çünkü geçmişteki dört faiz artırımının dördünde de kurlar kayda değer biçimde geriledi.

4 BÜYÜK FAİZ ARTIRIMININ SONUCU

-2006'da yapılan 4 puanlık artış 14 ay boyunca sürdürüldü ve dolar kurundaki gerileme de yüzde 29'a vardı. Bu dönemi küresel krizle faiz indirimleri izledi.

-2011'de ekonominin frenine basıp yumuşak iniş sağlamak için politika faizi 3.5 puan artırıldı. Bu dönemde hedef kur yükselmesi olmamasına karşılık dolar, yükseltilmiş faizlerin yürürlükte kaldığı 4 ayda TL'ye karşı yüzde 6 geriledi.

-2014'teki faiz artırımını 5.5 puandı, 4 ay süreyle yürürlükte kaldı, doları yüzde 11 gerilettiler. Erdoğan'ın eleştirileri ile yüksek faiz dönemi kısa kesildi.

-2018'e gelinceye kadar faizler artırıldı ama yeterli olmadı. Son artırım 13 Eylül'de 625 puan olunca ve faizler yüzde 24'e varınca işe yaradı. **10 ay boyunca devam eden yüksek faizle dolar kuru yüzde 11 düştü.**

ŞİMDİKİ ZORLUK NEREDE?

-Ancak son faiz düşüşünü 2019'da Merkez Bankası başkanını değiştirerek yaptık. Faiz düşüşlerinde kur artmasın diye de dövize dolaylı müdahale yapıldı. Rezervler böylece eridi.

-Kısaca **faize bindirim yaptık döviz kurunu gerilettik, indirim yaptık döviz kurunu çıkardık.** Bu mekanizma şimdiye kadar otomatik çalıştı gibi.

-Yeni olan ise bu kez rezervleri tükettiğimizdir. **Rezervleri güçlendirene kadar yüksek faizlerle yola devam etme gereği var.** Bir zorluğumuz burada.

- **İkinci ve daha büyük zorluk ise zaten çok zor bir kış mevsimine gireceğimizden geliyor.** İlk kez bütün bir kışı küresel salgın koronanın etkisi altında geçireceğiz. Dünya da öyle, benzer zorluklar dünya ekonomisi için de geçerli.

-**Kapanmalardan dolayı zaten Türkiye ekonomisindeki büyüme düşecekti, şimdi üstüne faiz artışı geldi.** Hem yurtiçi talebi azaltacak hem de TL ile borçlanan şirketleri finansman yönüyle zorlayacak.

KREDİDE BOLLUKTAN KITLIĞA

-Politika faizinin ardından mevduat ve kredi faizlerinde yeni artışlar gündeme gelecek. Bunun adına acı ilaç diyoruz. İlacı yuttuk da, acı etkisini henüz reel sektörde göstermedi. Faiz ödeme dönemlerinde ve yeni kredi alımlarında gösterecek.

-Yüzde 10 faizle alınan, hatta yüzde 7.5 kampanya faizi ile alınan kredilerin geri ödemesi geldiğinde, ya ödenip hesap kapatılacak ya da yüzde 20 ile döndürülecek. Artık enflasyon altında kredi faizini herhalde çok az alanda görürüz.

-Yıl başından 13 Kasım'a kadar olan dönemde **finans dışı kesime verilen kredilerin stoku 878 milyar lira arttı ve 3 trilyon 359 milyar liraya yükseldi. Bu 10.5 ay için yüzde 31 veya üçte bir artış demektir.**

-İşte faiz artışı **krediye boğulan bir dönemden kredi darlığına düşülen bir döneme geçiş yapmaktır.** Şirketler en zor dönemde mecburen net borç ödeyicisi duruma gelecek, borç ödeme alışkanlığı edinecek.

-Salgından vurgun yemiş şirketlerden finansal gücü olmayan bazıları kışın soğuşunda donup kalabilir. Kışı geçiremeyecek zombi şirketler olabilir. Küçülme yoluna giden, ortak alan, satışı deneyenler de çıkabilir.

KIŞIN SONU BAHARDIR

-Bu kış sadece şirketler için değil, bankalar için de çok zor geçecek. Çünkü şimdiye kadar krediyi verdikleri **şirketler batıkça bankaların da parası batacak** ve sermayesi eriyecek. Kredilerin bazıları zaten gönüllü değil aktif rasyosu sonucu mecburen verilmiş krediler.

-Sonuçta **bu kışı geçirebilenler baharı görecek. Hem mevsim olarak hem de aşılardan devreye girmesiyle pandemide pozitif gelişmeler sağlanacak; ekonomi yerel ve küresel çapta açılmaya başlayacak.** Aynen Aşık Daimi'nin dediği gibi.

23 Kasım 2020, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Arınç'ın sözleri "Eleştiri mi yoksa öz-eleştiri mi" bilmecesi çözümleniyor

Sağlıklı demokrasinin olmazsa olmazı tabii ki eleştirinin kutsallığıdır. İktidarların doğruyu bulmasına yardım eder eleştiriler. Ve eleştiriden daha da değerli olan ise **"Öz-eleştiri"**dir. Öz-eleştirinin varlığı, iktidar sahiplerinin gerçeklerden kopmadıklarını ve doğruyu bulmak için kendi aralarında da tartışıp, kendilerini cesurca eleştirebildiklerini kanıtlar.

Öz-eleştiri mi?

Son dönemde özellikle Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu üyesi Bülent Arınç'ın seslendirdiği görüşlerin eleştiri mi yoksa öz-eleştiri mi kapsamına girdiğini anlamak çok kolay değildi. Çünkü kraldan fazla kralcı olanların Bülent Arınç'a çok ağır tepkileri seslendirdikleri dikkati çekiyordu.

Cumhurbaşkanı konuştu

Bu konuya dün Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklık getirdiğini söyleyebiliriz. Cumhurbaşkanı video konferans yöntemi ile AK Parti il kongrelerine gönderdiği mesajlarda, Bülent Arınç'ın şahsi ifadelerinin Cumhurbaşkanı ve hükümet ile ilişkili haline getirilemeyeceğini söylerken konuya şöyle değindi:

Şahsi görüşler mi?

"Hiç kimsenin şahsi ifadeleri, Cumhurbaşkanı ile hükümetimizle, partimizle ilişkili hale getirilemez... Son günlerde bizimle asla ilgisi olmayan kimi bireysel açıklamalar ile yeni bir fitne ateşi yakılmaya çalışıldığını görüyoruz. Geçmişte birlikte çalışmış olsak bile hiç kimsenin şahsi açıklamaları hükümetimizle, partimizle ilişkili hale getirilemez. Bizim nerede durduğumuz bellidir, istikametimizde değişiklik yoktur."

Terörle beraberlikler

"-Teröre bulaşmış, terörle el ele kol kola yürüyenler bizim temasta olduğumuz kişiler olamaz. Şu anda yargının tasarrufu altında olanlar, Yasin Börü'lerin ölümüne neden olanlar hiçbir zaman Tayyip Erdoğan tarafından, dava arkadaşları tarafından savunulamaz."

Gezi finansörleri

"-Gezi eylemlerini finanse edenlerin savunucusu olamayız. Gezi olaylarının finansörlüğünü yapan, bugün yarın hiçbir zaman bunların savunucusu olmadık, bundan sonra da olmayız. Fitne ve fesat girişimlerini reddediyoruz."

İbrahim Kalın da konuştu

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın da NTV canlı yayınında gündeme dair değerlendirmelerde bulunurken Bülent Arınç olayına şöyle değindi:

"-Bunların hepsi birebir Cumhurbaşkanımızın adına yapılmış açıklamalar dersek hata yaparız. Onlar Cumhurbaşkanı adına bir sözcü gibi konuşmuyorlar. Kendi görüşlerini ifade ediyorlar. Bunları Cumhurbaşkanımıza da ifade ediyorlar. Cumhurbaşkanımız da bunları Yüksek İstişare Kurulu toplantılarında dinliyor. Ama son tahlilde büyük fotoğraf içerisinde bütün bunların istişareleri yapıldıktan sonra politika haline gelmesi Cumhurbaşkanımızın iradesiyle şekillenen bir şey."